

Zijn linkshandigen creatiever? En gaan ze eerder dood?

Door: Redactie – 13/08/14, 11:45

© ANP.

Het is 13 augustus en dus internationale linkshandigendag. Veel stelt het niet voor, maar het is wel zo'n een dag waarop de voor- en nadelen van het linkshandig zijn uitgebreid aan de koffietafel worden besproken. Wij zetten de mythes op een rij. Zijn ze waar of niet?

Het is verleidelijk om tien linkshandige gitaristen op te noemen. Maar als je een beetje je best doet, kun je daar zo negentig rechtshandige gitaristen tegenover zetten

1) Linkshandigen zijn creatiever

De mythe komt van het idee dat bij linkshandigen de rechterhersenhelft beter is ontwikkeld; de kant waar de creativiteit huist. Dat is moeilijk aan te tonen, verklaarde neurowetenschapper Roel Willems eerder al eens in de Volkskrant. 'Het is wel zo dat de hersenen van linkshandigen er anders uitzien. De functieverdeling over beide hersenhelften is minder sterk. Voor gezichtsherkenning gebruiken linkshandigen bijvoorbeeld zowel de linker- als de rechterhelft, in tegenstelling tot rechtshandigen. Toch heeft dat verschil weinig gevolgen voor hun gedrag.'

Het is dus toeval dat zowel Beethoven als Leonardo Da Vinci en Paul McCartney linkshandig waren? Ja, zegt Willems. 'Het is verleidelijk om tien linkshandige gitaristen op te noemen. Maar als je een beetje je best doet, kun je daar zo negentig rechtshandige gitaristen tegenover zetten. De verhouding links- en rechtshandigen is overal ter wereld ongeveer één staat tot negen. Dat is bij creatieve beroepen niet anders.'

D66-leider Pechtold schrijft ook met links.

2) Linkshandigen overlijden eerder

De Canadese psycholoog Stanley Coren veroorzaakte in 1993 ophef met zijn boek *The Left-Hander Syndrome*. Linkshandigen zouden volgens hem negen jaar eerder doodgaan dan rechtshandigen. Coren baseerde zijn bevinding deels op het geringe aantal linkshandige hoogbejaarden in zijn studie. Al snel werd duidelijk dat dit niet door sterfte moest worden verklaard, maar door het feit dat zij door de jaren heen iets milder waren geworden in het benadrukken van hun linkshandigheid.

Wel bestaat er een verband tussen linkshandigheid en bepaalde aandoeningen. Zo zou schizofrenie onevenredig vaak voorkomen onder linkshandigen. De Vlaamse neuropsycholoog Guy Vingerhoets afgelopen weekend in *Het Laatste Nieuws*: 'Bij mensen met autisme, dyslexie en schizofrenie komt linkshandigheid inderdaad iets meer voor. Maar heeft het ene echt wel iets met het andere te maken? Daar is de wetenschap voorlopig nog niet uit.'

3) Linkshandigheid is ontstaan als een vechtstrategie

Vaak wordt gedacht dat linkshandigheid de evolutie overleefde vanwege het verrassingsvoordeel dat het opleverde tijdens gevechten. Linkshandigen zouden hun tegenstander in verwarring kunnen brengen door ze bijvoorbeeld op een andere manier vast te pakken en daardoor het gevecht te winnen. Een Nederlands promotieonderzoek wees echter uit dat deze hypothese niet klopt. De bewoners van Papoea-Nieuw-Guinea, die conflicten tot voor kort nog fysiek uitvochten, werden onderzocht. Slechts 3,6 procent van de mensen was linkshandig - minder dan de helft in vergelijking met Nederland. Daarmee kon de onderzoekster de 'gevechtshypothese' verwerpen. Hoe linkshandigheid dan wel is ontstaan, weten we gewoonweg nog niet.

4) Linkshandigheid is erfelijk

Wetenschappers zijn het erover eens: linkshandigheid heeft een erfelijke component. Twee rechtshandige ouders hebben 10 procent kans op een linkshandig kind, twee linkshandige ouders 26 procent. Dat linkshandigheid niet door imitatie ontstaat, blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat bij eenige tweelingen de één rechts kan zijn en de ander links. Ook zijn er aanwijzingen dat handvoorkeur voor de geboorte al is geregeld: zo'n 5 procent van de ongeborenen zuigt in de baarmoeder al op de linkerduim, wat zich vertaalt in linkshandigheid.

Het woord 'slinks' is afgeleid van 'links', 'Sinister' komt van het Latijnse woord voor links. Met rechts zien we het omgekeerde, dat staat voor correct en goed. Voorbeelden genoeg: rechtschapen, rechtspraak, gerecht, oprecht enzovoort.

5) We associëren links met 'slecht'

Onbewust koppelt de meerderheid van de mensen rechts aan 'goed' en links aan 'slecht'. Iemands rechterhand is een goede assistent. Maar iemand die we negeren laten we links liggen. En: een onhandig persoon heeft twee linkerhanden. Nog tot halverwege de 20ste eeuw moesten linkshandige kinderen op school rechts leren schrijven.

Hoe diep onze culturele associatie met links en rechts ligt verankerd, onderzocht psycholoog Daniel Casasanto aan het Max Planck Instituut in Nijmegen. Proefpersonen moesten hun voorkeuren uitspreken over objecten die links en rechts in een ruimte werden geplaatst. Rechtshandigen associeerden de ruimte rechts van zich met positieve waarden als 'goed' en 'aardig'. Bij linkshandigen was dat precies andersom.

Vroeger werd het geassocieerd met boosaardigheid, hekserij, zwarte missen en de duivel. 'Al dat bijgeloof lag voor een stuk aan het feit dat linkshandigen in de minderheid waren en nog altijd zijn. Wie niet aan de norm voldoet, is altijd verdacht', verklaart de Vlaamse professor Matthieu Lenoir in *Het Laatste Nieuws*. 'Dus ontstond er een vooringenomenheid en zelfs vrees ten aanzien van linkshandigen, en ging rechts en links in allerlei culturen en godsdiensten samenhangen met goed en slecht.'

Ook Lenoir noemt wat voorbeelden uit de taal: 'Het woord 'slinks' is afgeleid van 'links', 'sinister' komt van het Latijnse woord voor links. Met rechts zien we het omgekeerde, dat staat voor correct en goed. Voorbeelden genoeg: rechtschapen, rechtspraak, gerecht, oprecht enzovoort.'